УДК 347.4
DOI https://doi.org/10.32782/2307-1745.2026.83.19

Ментух Н. Ф.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права та судочинства
юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1016-7635

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СМАРТ-КОНТРАКТІВ

Анотація. Стаття присвячена вивченню зарубіжного досвіду правового регулювання смарт-контрактів з метою можливості запозичення та впровадження кращих практик в Україні.

Одним із інструментів, що використовуються в процесі цифровізації права, є смарт-контракт, що розглядається як програмний код, призначений для функціонування в інформаційній системі і використовуваний як форма закріплення сукупності зобов'язань між сторонами та способу автоматизованого виконання цих зобов'язань.

Звернуто увагу на те, що смарт-контракт є відносно новим інструментом для правової системи, навколо якого досі тривають активні наукові дискусії та відсутній єдиний підхід до його визначення.

Обґрунтовано, що смарт-контракти здійснили революцію, запропонувавши автоматизацію та децентралізацію, але водночас кинули серйозний виклик традиційній юридичній системі. Технологія смарт-контрактів кардинально змінює правила гри у сучасному бізнесі. Автоматизуючи виконання домовленостей без участі посередників (юристів, нотаріусів, банків), компанії не просто економлять гроші, а й виводять довіру та швидкість процесів на принципово новий рівень.

У статті проаналізовано питання правового регулювання смарт-контрактів в окремих зарубіжних країнах (США, Мальта, Італія, Великобританія, Швейцарія, Німеччина, Франція). На основі цього узагальнено, що у більшості держав відсутнє правове регулювання смарт-контрактів, але в окремих країнах на законодавчому рівні закріплено різноманітні визначення даного поняття.

Обґрунтовано, що поза правовим регулюванням смарт-контракт є звичайною комп'ютерною програмою, яка не може мати правової природи, залишаючись технічним рішенням, інновацією у сфері комп'ютерних технологій. У праві смарт-контракт може використовуватись для різних цілей, у тому числі для застосування у договірній практиці. При використанні смарт-контракту в договірній практиці критично важливо чітко розмежовувати комп'ютерну програму (технічний інструмент) та правовідносини (безпосередньо договір).

Аргументовано, що сучасний підхід закордонних законодавців до смарт-контрактів стає більш виваженим. Замість радикальних змін вони прагнуть адаптувати норми права до цифрової специфіки.

На основі аналізу зарубіжного досвіду даної проблематики відзначено, що хоча на глобальному рівні правовий статус смарт-контрактів залишається невизначеним, окремі країни та штати вже внесли відповідні зміни до свого законодавства, щоб інтегрувати цю технологію в правове поле.

Ключові слова: смарт-контракт, блокчейн, договір, правове регулювання, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій обумовлює необхідність впровадження у цивільний обіг нових інститутів цивільного права, до яких слід віднести цифрові фінансові активи, цифрову валюту, а також смарт-контракти. Ці техніко-правові явища мають загальну особливість, усі вони функціонують через інформаційну систему на основі розподіленого реєстру.

Яскравим прикладом таких інновацій у юриспруденції є поява смарт-контрактів (Smart contract). Дані види контрактів є цифровими договорами на базі блокчейну, які автоматично виконуються при заздалегідь заданих умовах без участі посередників.

Смарт-контракти є одним із найпотужніших інструментів цифрової трансформації, який докорінно змінює традиційні підходи до права та ведення бізнесу. Вони автоматизують процеси, мінімізують людський фактор та забезпечують високий рівень довіри між сторонами без залучення посередників.

Смарт-контракти стали одним із найперспективніших і водночас найдискусійніших явищ на перетині права та технологій. Автоматизація виконання зобов'язань за допомогою програмного коду (найчастіше на базі технології блокчейн) створює значні переваги для цивільного обороту, але разом з тим ставить перед юридичною наукою низку фундаментальних питань.

У зв'язку з цим, вбачаємо за доцільне розглянути зазначену проблематику, а також існуючий досвід правового регулювання смарт-контрактів у зарубіжних країнах для можливого використання в українській юридичній практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичну базу для написання даної статті склали праці таких українських та зарубіжних науковців, як: С. Адкок, В. Варавка, В. Вічюс, Т. Довіль, Р. Де Каріа, Й. Крюгер, М. Меккі, А. Мукерджі, В.С. Овчаренко, Ж.-К. Рода, А. Феррейра, С. Фогельгезанг, К.Ш. Філіпченко, І.А. Шуміло та ін.

Мета статті. Метою даної статті є вивчення зарубіжного досвіду правового регулювання смарт-контрактів з метою можливості запозичення та впровадження кращих практик в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Смарт-контракт з позиції комп'ютерних наук та програмної інженерії є програмним кодом, що зберігається та виконується всередині децентралізованого середовища (зазвичай блокчейну).

Говорячи про підходи до визначення смарт-контракту, в іноземній літературі спробу узагальнення було зроблено Ріккардо де

Каріа, який вказав такі правові думки щодо сутності смарт-контракту, як: «шматочок комп'ютерного коду, який здатний контролювати, виконувати та «виконувати угоди; електронні інструкції, що самовиконуються, складені в комп'ютерному коді; програмне забезпечення, з яким комп'ютерний код пов'язує дві або безліч сторони у зв'язку з виконанням зумовлених ефектів і яке зберігається в розподіленому реєстрі; програма, керована подіями, яка працює на розподіленій, децентралізованій, спільно використовуваній та реплікованій розподіленій системі (блок-схемі) і яка може здійснювати зберігання та передачу активів у систему розподіленого реєстру; контракти, які представлені в коді та виконуються комп'ютерами; цифрові контракти, що містять умови залежно від децентралізованого консенсусу, які посилені та захищені від злому завдяки автоматичному виконанню» [1, с. 745].

Таким чином, переважно різні теоретики права визначають смарт-контракт і як «комп'ютеризовану угоду, засновану на алгоритмі, який автоматично виконує умови контракту», і як юридичну конструкцію.

Смарт-контракти стали одним із головних рушіїв цифрової трансформації у багатьох індустріях завдяки децентралізованій природі технології блокчейн. Популярність та затребуваність смарт-контрактів обумовлені особливостями, що лежать в основі технології блокчейн: безпека, надійність, ефективність, незалежність.

За своєю суттю, як відзначають окремі зарубіжні науковці, смарт-контракт є комп'ютерним кодом, що самовиконується, розробляється на основі децентралізованої системи блокчейн. Зважаючи на те, що його можливості спочатку були націлені на автоматизацію виконання зобов'язань у рамках цивільно-правових відносин, смарт-контракт найчастіше визначають як комп'ютерний протокол, що містить умови контракту. Вихідні умови вбудовуються в комп'ютерний код, що виконується, який може працювати в мережі [2, с. 2901].

Вбачаємо за доцільне детальніше зупинимося на правовому регулюванні смарт-контрактів у деяких зарубіжних країнах.

На сьогоднішній день лише невелика кількість країн сформувала спеціальне законодавство, яке б регулювало договірні відносини в інтернет просторі. Однією з таких країн є Сполучені Штати Америки. Оскільки у США немає єдиного федерального закону, який би комплексно регулював блокчейн та смарт-контракти, тому основне правове регулювання цих питань відбувається на рівні окремих штатів.

Однак Акт про електронні підписи у глобальній та національній торгівлі 2000 року (E-SIGN Act) у США забезпечує законодавчу основу, яка надає юридичну силу багатьом типам смарт-контрактів [3].

Закон про електронний підпис передбачає, що: «Електронні підписи, контракти та записи повинні мати ту ж юридичну силу, що й підписи на папері, вказуючи, що «підписи, контракту чи іншого запису, що стосується такої транзакції, не може бути відмовлено в юридичній силі, дійсності чи можливості примусового виконання лише тому, що вона в електронній формі», і що «контракту щодо такої транзакції не може бути відмовлено в юридичній силі, дійсності чи можливості примусового виконання лише тому, що при його формуванні використовувався електронний підпис або електронний запис» [3].

Примусове виконання смарт-контрактів на блокчейні може підпадати під юрисдикцію Закону про електронний підпис, як будь-який інший «електронний контракт».

Відповідно до Акту про електронні підписи, контракт, підпис або запис не вважаються такими, що не мають законної сили, лише на підставі того, що вони представлені в електронному форматі (але запис повинен залишатися придатним для відтворення для подальшого використання).

Варто відзначити, що Арізона стала першим штатом США (і одним із перших суб'єктів у світі), який на законодавчому рівні закріпив поняття смарт-контракту та визнав його юридичну силу.

У 2017 році Арізона ухвалила закон (Білль HB 241712), який роз'яснює використання технології блокчейн, включаючи смарт-контракти, у комерційних угодах, пов'язаних із продажем товарів, орендою тощо. Новий закон уточнює, що умови смарт-контрактів, захищених за допомогою технології блокчейн, вважаються електронними та юридично визнаними. Закон також передбачає, що умови смарт-контракту мають юридичну та позовну силу. Крім цього, закон закріплює визначення блокчейну та смарт-контракту. Так, смарт-контракт – це програма, яка керує різними подіями та працює у розподіленій, децентралізованій, загальній та реплікованій книзі, яка може контролювати та давати вказівки про передачу активів у цій книзі [4].

Відповідно до законодавства Арізони, запис або контракт, захищені за допомогою технології блокчейн, вважаються в електронній формі та є електронним записом. Передбачено, що смарт-контракти можуть існувати у торгівлі. Контракту, що стосується транзакції, не може бути відмовлено в юридичній силі, дійсності або можливості виконання лише тому, що цей контракт містить умову смарт-контракту.

На сьогоднішній день спеціальне законодавство про визнання правових наслідків смарт-контрактів, як відзначають І.А. Шуміло, В.С. Овчаренко та К.Ш. Філіпченко, прийняли штати Делавер, Теннессі, Арізона, Іллінойс, Вайомінг та Каліфорнія. У даних штатах визнаються автоматизовані смарт-контракти, навіть, якщо їм не кореспондує традиційний договір в письмовій формі. Відтак, сторони можуть бути впевнені, що їх угода буде дійсною, якщо в якості застосованого права ними буде обрано право будь-якої держави, яка визнає наслідки смарт-контрактів. Однак слід враховувати той факт, що відповідно до загального правила колізійного регулювання США автономія волі сторін обмежена правом штату, що має тісний зв'язок з договором [5, с. 192].

Загалом, як зауважує А. Феррейра, з погляду законодавчого регулювання смарт-контрактів, штати США можна поділити на три групи: 1) штати, які обмежилися створенням робочих груп на дослідження актуальних питань смарт-контрактів; 2) штати, які закріпили основні положення використання смарт-контрактів, а також юридичне визнання використання смарт-контрактів у торгівлі; 3 штати, які найбільш повно і всебічно закріпили в законодавстві смарт-контракти [6, с. 9].

Останніми роками кількість штатів, які займаються законодавством у галузі смарт-контрактів, суттєво побільшало. Створення спеціальних комітетів і робочих груп для вивчення питань, пов'язаних із застосуванням смарт-контрактів та блокчейн-технологій у таких штатах, як Каліфорнія, Нью-Джерсі, Нью-Йорк, Техас та Вірджинія, стало фундаментом для інтеграції технології розподіленого реєстру в державне управління та комерційне право.

Водночас С. Адкок відзначає, що штати Арканзас, Меріленд, Невада, Оклахома, Південна Дакота, Техас, Юта та Вашингтон

дійсно формують групу регіонів США, які активно розвивають нормативно-правову базу для блокчейну та смарт-контрактів. Вони або вже інтегрували ці технології у своє законодавство, або мають відповідні законопроєкти на стадії розгляду [7].

Таким чином, США є одним із найяскравіших прикладів того, як відсутність єдиного федерального підходу призводить до правової фрагментації у сфері блокчейну та смарт-контрактів.

Однією із перших західноєвропейських країн, хто закірпив поняття смарт-контракту на нормативному рівні у 2018 р., стала *Мальта*, яка ухвалила нормативно-правовий акт про віртуальні фінансові активи, у ч. 2 ст. 2 якого дано визначення смарт-контракту [8].

В *Італії* законом від 11 лютого 2019 р. введено визначення смарт-контрактів, а також вимога щодо дотримання умов для письмової форми [9; 10].

За Законом Італії про розподілений реєстр смарт-контракт – програма, що працює з використанням технології блокчейн, яка дозволяє автоматично виконувати договір відповідно до заздалегідь заданих умов. Ці умови мають бути визначені двома чи більше сторонами. Метою правового регулювання смарт-контракту є надання юридичної сили угоді, вчиненій з використанням технології блокчейн, без необхідності участі нотаріусів та центральних органів сертифікації [11].

В результаті Італія стала однією з перших країн Європи, яка закріпила поняття технології розподіленого реєстру та смарт-контрактів на загальнодержавному законодавчому рівні. Це означає, що кожен може скористатися технічними можливостями технології розподіленого реєстру та смарт-контрактів у межах певної та прозорої правової бази.

Слід зазначити, що під «смарт-контрактами» («розумними контрактами») у сучасному світі розуміють конкретні методи, які використовуються для укладання та роботи контрактів за технологією блокчейн, а також певний спеціальний комп'ютерний протокол, який дає можливість обмінюватися між собою активами сторонам переговорів: гроші, акції або майно без залучення третьої сторони як посередника.

Великобританія також активно розробляє законодавчу базу для цифрових технологій. У 2019 році Юридична комісія Англії та Уельсу опублікувала звіт, який підтверджує, що смарт-контракти можуть бути визнані юридично обов'язковими угодами згідно з чинною правовою базою. У цій країні смарт-контракти регулюються принципами загального права. Згаданий звіт підтвердив, що смарт-контракти відповідають основним елементам договірного права. Ключові аспекти включають можливість використання коду для демонстрації намірів сторін та тлумачення умов угоди з урахуванням їх цифрового виконання [12].

Окрім того, Сполучене Королівство також активно розробляє стандарти програмного забезпечення, що застосовуються до смарт-контрактів, включаючи вимоги щодо прозорості коду, засоби контролю захисту даних та стандарти кібербезпеки. Згідно з англійським законодавством, смарт-контракти вважаються дійсними угодами за умови, якщо вони відповідають таким умовам: намір створити правовідносини; наявність пропозиції, акцепту, зустрічної зустрічі; вимоги відповідають добросовісності [13].

Тобто, у Великобританії смарт-контракти мають юридичну силу і визнаються загальним англійським правом, хоча вони й не потребують окремого спеціального законодавства. Британські державні органи та регулятори активно інтегрують їх у фінансову систему, зокрема для токенізації активів, розрахунків у цифрових валютах та тестування стейблкоїнів.

У своїй роботі В. Варавка зазначає, що правове регулювання у Великобританії є дуже консервативним та спрямоване на захист інвесторів від можливих втрат у процесі ICO та операцій з криптовалютами. До торгових операцій з криптовалютою застосовуються вимоги, передбачені законодавством про цінні папери, основним з яких є ліцензування та необхідність публічного розкриття інформації [14, с. 145–146].

Швейцарія зарекомендувала себе як один зі світових лідерів у регулюванні та розвитку блокчейну та пов'язаних з ним технологій. Країна має прогресивне законодавство, сприятливу податкову політику та сильну підтримку інновацій. Як результат, Швейцарії вдалося залучити значну кількість блокчейн-стартапів та компаній, що працюють у сфері цифрових активів.

У 2021 році дана країна прийняла Закон про блокчейн, який уточнив правовий статус цифрових активів, врегулював використання смарт-контрактів у фінансовому секторі та встановив гарантії захисту прав контрагентів. Згідно зі швейцарським законодавством, якщо смарт-контракти відповідають загальним вимогам щодо договорів, визначеним Швейцарським цивільним кодексом, вони можуть бути визнані юридично обов'язковими угодами. Ці вимоги включають взаємну згоду сторін, законність предмета договору та правоздатність сторін укладати договір [15].

Таким чином, Швейцарія активно сприяє інтеграції смарт-контрактів у свою правову систему, забезпечуючи їх легітимність та підтримку на законодавчому рівні.

У *Німеччині* наукова служба Бундестагу визначає юридичне значення смарт-контрактів як «невирішене» [16]. Тобто за твердженням даної служби юридична кваліфікація смарт-контрактів залишається однозначно невирішеною у класичному розумінні договірного права.

Водночас, визнаючи всі переваги смарт-контрактів і можливості платформ на основі блокчейн технологій, ряд німецьких юристів бачать серйозні проблеми в окремих випадках, коли самовиконуваність смарт-контракту може призвести до порушення чинного законодавства. Така ситуація може спостерігатися, наприклад, у разі використання смарт-контракту для оренди житла [17, с. 92].

Також, німецькі юристи С. Брайденбах та Ф. Глац у своїй роботі приходять до висновку, що смарт-контракти у своєму чистому технічному вигляді не є правовими договорами (юридичними контрактами) [18, с. 114–115]. Дане твердження ілюструє конфліктність смарт-контрактів та ставить під сумнів їх застосування з практичної точки зору.

Слід зауважити, що більшість німецьких юристів дотримуються такої самої позиції, що використання смарт-контрактів пов'язане з юридичними ризиками і потребує глибокого аналізу стосовно внесення змін до чинного законодавства. Позаяк німецька правова доктрина (яка є досить консервативною та фундаментальною) розглядає смарт-контракти не як окремий вид договорів, а як технологічний інструмент автоматизації виконання зобов'язань.

У законодавстві *Франції* немає обмежень використання смарт-контрактів з метою укладання та виконання угод. У зв'язку з цим велике значення для розуміння особливостей правового регулювання розумного договору та визначення його правової природи мови у Франції має юридична доктрина.

Як зазначив М. Меккі, смарт-контрактів не існує, вони супроводжують реалізацію договорів, укладених у реальному світі [19, с. 410–411].

Водночас Т. Довіль розглядає смарт-контракт як засновану на блокчейні комп'ютерну програму, яка автоматично виконується при настанні певних умов, у тому числі залежних від інформації поза блокчейном [20, с. 317].

На думку Ж.-К. Рода, мета смарт-контракту полягає в тому, щоб забезпечити автоматичне надання виконання за договором однією стороною іншою лише у випадку, якщо настануть всі умови реалізації смарт-контракту, попередньо визначені при його програмуванні [21, с. 399].

Тобто, серед французьких юристів немає єдиного підходу щодо розуміння смарт-контракту та виділено два основні підходи: 1) смарт-контракти є реальними контрактами, договорами; 2) смарт-контракт є комп'ютерною програмою, призначення якої полягає в автоматичному оформленні, виконанні та припиненні будь-якого договору.

Проте, як зауважує В. Вічюс, у Франції розвивається регулювання інноваційних технологій, пов'язаних зі смарт-контрактами. Закон PACTE запровадив заходи, спрямовані на сприяння використанню технології блокчейн у фінансовому секторі, однак він не передбачає комплексних правил виконання та обробки смарт-контрактів. Хоча у Франції немає спеціального законодавства про смарт-контракти, ці кроки нового регулювання вказують на напрямок їх юридичного визнання та інтеграції в існуючу правову систему [22, с. 166].

Загалом технологія смарт-контрактів кардинально трансформує сучасний бізнес, пропонуючи автоматизацію, надійність та суттєву економію ресурсів. Завдяки застосуванню цієї технології можна зменшити витрати на адміністрування та послуги, а також підвищити ефективність бізнес-процесів.

Разом з тим, як зауважує А. Мукерджі, на сьогодні більшість юрисдикцій світу все ще не мають спеціального правового регулювання смарт-контрактів. Уніфікована міжнародна правова база для блокчейн-технологій та смарт-контрактів поки що відсутня [23].

Висновки. Отже, смарт-контракти (розумні контракти) стрімко інтегруються в різні сфери – від логістики та фінансів до страхування та управління нерухомістю. Проте правова доктрина та законодавство багатьох країн, все ще намагаються наздогнати технологічний прогрес. Це зумовлено тим, що смарт-контракт є відносно новим інструментом для правової системи, навколо якого досі тривають активні наукові дискусії та відсутній єдиний підхід до його визначення. Однак застосування смарт-контрактів з кожним роком розширюється, що обумовлено низкою його переваг, заснованих на використанні блокчейн, який забезпечується характеристиками даної технології: неможливість зміни умов в односторонньому порядку, самовиконання, синхронізація інформації та її шифрування, одночасна доступність інформації усім учасникам угоди, що робить ще більш актуальними питання щодо правового регулювання цих відносин, дозволяючи при цьому розкрити правову природу та поняття смарт-контракту.

Аналіз правового регулювання смарт-контрактів у зарубіжних країнах дає змогу констатувати той факт, що в даний час законодавець намагається більш виваженіше підійти до прийняття відповідних нормативно-правових актів у цій сфері, враховуючи специфіку такого роду відносин. У більшості держав відсутнє правове регулювання смарт-контрактів, але в окремих країнах на законодавчому рівні все-таки закріплено різноманітні визначення даного поняття. Зазвичай, смарт-контракти в розвинутих зарубіжних країнах розглядаються як окремий, принципово новий вид правових технологій (LegalTech). Вони трансформують традиційне розуміння договірного права, автоматизуючи виконання зобов'язань без участі посередників.

Література:

1. De Caria R. The Legal Meaning of Smart Contracts. *European Review of Private Law.* 2019. № 6. P. 731–752. URL: https://cointhinktank.com/upload/crypto/Legal%20Meaning%20of%20Smart%20Contracts.pdf (дата звернення 12.08.2026)
2. Khan S.N., Khan S. N., Loukil F., Ghedira-Guegan C., Benkhelifa E., Bani-Hani A. Blockchain smart contracts: Applications, challenges, and future trends. *Peer-to-Peer Networking and Applications.* 2021. № 14. P. 2901–2925. URL: https://doi.org/10.1007/s12083-021-01127-0 (дата звернення 12.08.2026)
3. Electronic Signatures in Global and National Commerce Act. URL: https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-106publ229/pdf/PLAW-106publ229.pdf (дата звернення 12.08.2026)
4. Arizona 2017 HB2417 Introduced. URL: https://www.azleg.gov/legtext/53leg/1r/bills/hb2417p.pdf (дата звернення 12.08.2026).
5. Шуміло І.А., Овчаренко В.С., Філіпченко К.Ш. Правова природа старт-контрактів та проблемні питання вибору права. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : електронне наукове видання : збірник. 2021. № 6 (18). С. 188–196. URL: https://maup.com.ua/assets/files/expert/18/13.pdf (дата звернення 12.08.2026).
6. Ferreira A. Regulating smart contracts: Legal revolution or simply evolution? *Telecommunications Policy.* 2021. № 45. 16 p. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0308596120301713 (дата звернення 12.08.2026)
7. Adcock C. An update on state smart contract legislation. *The national law review.* 2020. April 15. URL: https://natlawreview.com/article/update-state-smart-contract-legislation (дата звернення 12.08.2026).
8. Virtual Financial Assets : act Act of Malta № XXX of 20th July. 2018. P. 6. URL: https://legislation.mt/eli/act/2018/30/eng/pdf (дата звернення 12.08.2026).
9. Legge. 2019. №12. Gazzetta Ufficiale 2019. Vol. 12. URL: http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/02/12/19G00017/sg; (дата звернення 14.08.2026).
10. Decreto-Legge 2018. № 135: Disposizioni urgenti in materia di sostegno e semplificazione per le imprese e per la pubblica amministrazione. Gazzetta Ufficiale. 2018. URL: http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2018-12-14;135!vig (дата звернення 14.08.2026).
11. Blockchain & Smart Contracts to be Legally Recognized in Italy. URL: https://coinidol.com/blockchain-legally-recognized/ (дата звернення 14.08.2026).
12. Smart contracts: Legal framework and enforceability under English law. *Law Commission of England and Wales.* 2023. URL: https://www.lawcom.gov.uk/project/smart-contracts (дата звернення 14.08.2026).
13. Technical standards for smart contract security and data protection. British Standards Institution (BSI). 2019. URL: https://www.bsigroup.com/en-GB/blockchain-standards (дата звернення 14.08.2026).
14. Варавка В. Проблеми правового регулювання смарт-контрактів. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 1 (21). С. 143–151. URL: https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/944 (дата звернення 14.08.2026).
15. Swiss Civil Code. Contracts and obligations in Swiss law. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/24/233_245_233/en (дата звернення 12.08.2026).

16. Fragen zu Blockchain und Kryptowährungen. URL: https://www.bundestag.de/resource/blob/554992/05906ed0058d179d1eed6086be937bfb/wd-4-051-18-pdf-data.pdf (дата звернення 14.08.2026).
17. Vogelgesang S., Krüger J. Legal Tech und die Justiz – ein Zukunftsmodell. *Juris.* 2020. № 3. S. 91–93. URL: https://www.juris.de/jportal/cms/juris/media/pdf/juris_jm/jm_2020_03.pdf (дата звернення 14.08.2026).
18. Heutiger Entwicklungsstand der Smart Contracts. Rechtshandbuch Legal Tech. S. Breidenbach, F. Glatz (Hrsg.). München : C.H. Beck. 2018. 280 s.
19. Mekki M. Le contrat, objet des smart contracts (partie 1). *Dalloz IT/IP.* 2018. № 7–8. Pp. 409–417. URL: https://shs.hal.science/halshs-02227461 (дата звернення 14.08.2026).
20. Douvelle T. Blockchain et protection des données à caractère personnel. *AJ Contrat.* 2019. no 7. pp. 316–320. URL: https://shs.hal.science/halshs-02450815v1
21. Roda J.-C. Smart contracts, dumb contracts? *Dalloz IT/IP.* 2018. № 7–8. P. 399. URL: https://hal.science/hal-02090321 (дата звернення 14.08.2026).
22. Vičius V. Legal Challenges of Harmonizing Smart Contract Regulations within the European Union. *Teisė.* 2025. Vol 134. pp. 160-173. URL: https://zurnalai.vu.lt/teise/en/article/view/42163 (дата звернення 14.08.2026).
23. Mukherjee A. Smart Contracts – Another Feather in UNCITRAL's Cap'. *Cornell International Law Journal.* 2018. Vol. 6. URL: https://publications.lawschool.cornell.edu/cilj/2018/02/08/smart-contracts-another-feather-in-uncitrals-cap/ (дата звернення 14.08.2026).

Mentukh N. Foreign experience of legal regulation of smart contracts

Summary. This article examines foreign experience regarding the legal regulation of smart contracts with the aim of adopting and implementing best practices in Ukraine.

One of the tools employed in the digitalization of law is the smart contract – viewed as program code designed to operate within an information system, serving both to formalize the obligations between parties and to facilitate the automated execution of those obligations.

The article highlights that the smart contract is a relatively new instrument within the legal system; it remains the subject of active academic debate, and there is currently no consensus on a unified definition.

It is argued that smart contracts have revolutionized the landscape by offering automation and decentralization, while simultaneously posing a significant challenge to the traditional legal system. Smart contract technology is fundamentally changing the rules of the game in modern business. By automating the execution of agreements without intermediaries (such as lawyers, notaries, or banks), companies not only save money but also elevate trust and process speed to a qualitatively new level.

The article analyzes the legal regulation of smart contracts in selected foreign countries (the USA, Malta, Italy, the UK, Switzerland, Germany, and France). Based on this analysis, it is concluded that while most states lack specific legal regulations for smart contracts, some countries have enshrined various definitions of the concept at the legislative level. It is argued that, outside the scope of legal regulation, a smart contract is merely an ordinary computer program; it lacks a legal nature and remains a technical solution – an innovation in the field of computer technology. In a legal context, a smart contract can serve various purposes, including application within contractual practice. When utilizing a smart contract in contractual practice, it is crucial to clearly distinguish between the computer program (a technical tool) and the legal relationship (the contract itself).

It is further argued that the approach taken by foreign legislators toward smart contracts is becoming increasingly measured; rather than implementing radical changes, they aim to adapt legal norms to the specific nature of digital technologies.

An analysis of international experience reveals that, while the legal status of smart contracts remains undefined at the global level, certain countries and states have already amended their legislation to integrate this technology into the legal framework.

Key words: smart contract, blockchain, contract, legal regulation, foreign experience.

Використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 28.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.11.2026